

בפני בית-המשפט עמדה השאלה: האם היה החייל שתוי כאשר התנגש בדוכין?

14 כוונות קוניאק

הריח את הבלפיו היו מרגישים בכך, טען הסניגור בטיכומי, הסביר כי התביעה אף לא ניסתה להיעזר בעדות מסייעת ולהביא מימצאים להוכחת השכרות. בית-הדין הצבאי קיבל בנקודה זו את טענת הנתבעת. הסניגור הציג שלושת השופטים בפסקדינם: "בדיקה קלינית לא נערכה לנאשם ואין כל ראיה שתסייע למימצאי הבדיקה. כשאנו מוצאים סתירה כה בולטת בין מימצאי הבדיקה והתנהגותו, על-כרחו אנו אומרים שאין לסמוך על הבדיקה. לא נוכל לציין בבירור במי יש לתלות את הקולר. יתכן והחוליה החסרה בשרשרת העברת נזילים אלו לבדיקה, היא אשר יכולה להעלות על הדעת כי הדם והשתן שנבדקו לא היו של הנאשם, מתוך טעות או מתוך עירובוב. על כל פנים, לאור הספיקות שנגד עינינו, אין בידינו לקבוע כי הנאשם נהג תחת השפעת אלכוהול, או כי היה שרי כור בשעת התאונה."

בכך נפלה הטענה העיקרית של התביעה.

"חוסר זהירות מפסקת!"

בשלב זה התערב בית-הדין הצבאי בעבודתו של התובע, המיר את סעיף האשמה החמור — רשלנות פושעת שגרמה למותם של אנשים — בסעיף קל יותר: נהיגה שיש בה משום חוסר זהירות, ושגרמה למותם של אנשים, עבירה על סעיף 18 ב' חוקת השיפוט הצבאי.

בנקודה זו ניסה עורך-הדין אלכסנדר טל לשכנע את בית-המשפט, בעזרת תרשים, כי התאונה הקטלנית נגרמה בעקבות סטייתו של הרכב האזרחי שהגיע מול המשאית הצבאית. הוא הסתייע בעדותו של מומחה המשטרה שקבע, כי הזוגיות המנופצת שנמצאו באמצע הכביש מוכיחות כי התאונה אירעה באותו מקום ולא בשולי הכביש, מקום בו נמצאו שתי המכוניות על-ידי המשטרה. למרות שמומחה המשטרה הסביר כי בדרך כלל שברי הזוגיות נמצאים בין שתי המכוניות שהתנגשו, ולמרות שבמקרה זה נמצאו שברי זכוכית מאחורי המקום שבו עמדו המשאית הצבאית והדוכין המרוסקת, הרשיע בית-המשפט את הנאשם בחוסר זהירות מספקת.

גם הטענה שמורחי עבר בליל האסון את מכסת שעות העבודה שנקבעו בפקודות המטכ"ל, לא התקבלה על דעתו של בית הדין הצבאי. בית-הדין הסתמך על עדותו של מפקדו, סגן אסא קדמוני, שסיפר כי מורחי לא התלונן בפניו על עייפות.

לאחר שהורשע, גידון מורחי לשנתיים מאסר ולשלילת רשיון נהיגה לעשר שנים. אם ינוכה מתקופת המאסר השליש המקובל ותקופת המעצר שישב עד המשפט, יהיה על מורחי לשבת עוד שנה בין כותלי הכלא הצבאי. בהתחשב בעושה המירבי שהיה צפוי לו בתחילת המשפט — מאסר עולם — היה זה עונש קל יחסית.

מתנדב כסתר

היחיד שלי לא היה מרוצה מפסק-הדין היה עורך-הדין נתן קנת, שהגן על הנאשם השני, רב-טוראי משה אזולאי, שישב בליל האסון בתא הנהג. פרקליטו הצליח לזכות אותו מסעיף האשמה החמור, רשלנות פושעת, הוכיח בבית-המשפט כי מרשו נהג בהתאם לפקודות המטכ"ל ונתן לנהג לנודח שעות אחדות לפני שיצאו לדרך. בית-הדין הצבאי הרשיע את אזולאי ברוב דעות בחריגה מסמכות, בכך שחתם על כרטיס העבודה בלי שהוסמך לכך. רק אחד משלושת השופטים זיכה את אזולאי גם מ'אשמה זו, קבע בפסקדינו כי הרב-ט"ס מילא את הוראה שניתנה לו על-ידי קצין. מיד לאחר גזר-הדין הודיע קנת כי יניש עירעור, ניסה לזכות את מרשו בערכאה גבוהה יותר.

רק הוריו של הרב-טוראי גיראו מדוכאים מהעונש שהוטל על בנם. "למה הוא לא סיפר לנו כי התנדב לצנחנים?" מררו כי בכך, סיפרו כי כשהגיעו בנם לחופשות, הח' ליק את הכובע האדום ואת תג-היחידה, כך שהם לא ידעו כלל שהתנדב לצנחנים.

פר כי מורחי קיבל מידי את בקבוק השתן, לא מצא התובע לנחון להזמינו להעיד. העד הבא, הסמל חיים ביאם, סתר את דברי ריו של הרופא. הסביר הוא: "קיבלתי ב' בוקר הוראה להעביר חומר למכון לרפואה משפטית באבו-כביר. היתה מבחנה אחת, עד כמה שזכור לי, ושתי בצנצנת ארוזה כי קופסה של קרטון."

מרטין שיינהורן, עוורו של החימאי הי' ממלתי במכון לרפואה משפטית, שקיבל את החומר מידי של הסמל, הגיש לבית-המשפט, בתור מוצג, קבלה שהיה נאמר: "קיבלתי שתי מבחנות עם דם וגביע פלסטיק עם שתן."

המבחנה האחת, בעדותו של הסמל, הפכה לשתי מבחנות במוצג שהוגש לבית-המשפט. ואילו הצניצת בעדותו של הסמל, הפכה במוצג לגביע פלסטיק. גם עדותו של שיינהורן לא תאמה את עדותו של הרופא התורן. כי בעוד שהרופא העיד כי כמות הדם שנלקחה מהנאשם היתה בערך 20 סנטימטרים מעוקבים, טען שיינהורן כי בשתי המבחנות היו 7 עד 10 סנטימטרים מעוקבים.

החוליה החסרה בעדותיהם של האנשים,

הנאשם מורחי

שהעבירו את מימצאי המעבדה מיד ליד, והסתירות הבולטות שנתגלו בעדויות, סייעו לסניגור במלאכתו. הוא טען בטיכומי כי התביעה לא הצליחה להוכיח כי הדם והשתן ש' נתן שנבדקו במעבדה הם הדם והשתן ש' נלקחו מן הנאשם.

גם אילו עלה בידי התובע להוכיח כי הדם והשתן שנבדקו במעבדה נלקחו ממורחי, היה עליו להיעזר בעדות מסייעת או במימצאי בדיקה פיזיולוגית. אולם גם בנקודה זו התמוטט בנין התביעה בחקירה ה' נגדית.

החייל שישב בליל האסון בתא הנהג סיפר בעדותו, כי לא גילה שום דבר מוזר ויוצא דופן בהתנהגותו של מורחי. גם הסמל ש' ישב מאחור העיד כי מורחי לא גילה כל סימנים של שיכרות. הוא סיפר כי דקות אחדות לפני שעלה למשאית, שוחח עם ה' נהג מבלי שיתעורר אצלו כל חשד ביחס לצלילות דעתו.

המומחה בבדיקת הסיכות התאונות דר' ז'ה, המהנדס יצחק אהרונוביץ, חשד, לאחר שהוועק בליל האסון אל מקום התאונה, כי נהג המשאית הצבאית היה שתוי. הוא מיהר לבית-החולים, הריח את הבלפיו של הנהג וסיפר בעדותו כי לא עלה באפו ריח של אלכוהול.

"אילו לגם מורחי משקה בכמות של 14 כוסיות קוניאק, כפי שהתביעה מנסה לטעון, אין ספק שהחייל שישב לידו, הסמל שוחח עימו, הרופא שבדק אותו, ומהנדס ש' "

טור נף הרץ, מנהל המעבדה בבית-החולים רמב"ם בחיפה, עדותו של הרץ שימשה כ' משקל-נגד לעדותו של הירש. עד ההגנה סיפר בבית-המשפט כי אילו היה נתקל במיקרה הסותר את הלכה הרפואית ואת הספרות המקצועית הענפה ה' מצויה בתחום זה, היה ממחר לערוך בדיקה נוספת, או לאתר טעות אפשרית ב' מימצאי הבדיקה הראשונה.

שתי מבחנות או אחת?

לאחר שהסניגור הצליח להטיל דופי במימצאי הבדיקה המעבדתית, היה על לפי כל הכללים המחייבים.

לשם כך היה על התביעה להוכיח כי הדם שנבדק היה אומנם דמו של טוראי יוסף מורחי. התביעה היתה צריכה להביא את האיש שהחזיק בידי באחרונה את המבחנות שהכילו את השתן ואת דמו של החייל. על אותו אדם היה להיות בצורה חד-משמעית כי אכן אלה המבחנות המכילות את החומר, ולהצביע על האיש שממנו קיבל אותן. במקום ללכת בדרך המקובלת, בחרה ה' תביעה בדרך אחרת, שעוררה השבוע תמיהה רבה בחוגי המשפטנים, שעקבו אחר ה' משפט הצבאי בהתעניינות רבה.

התביעה העלתה על דוכן העדים דוקא את רב-סמל המשטרה-הצבאית, שחקר ראשון את מורחי, לקח ממנו את השתן, והיה נוכח שעה שלקחו ממנו דם.

סיפר איש המשטרה הצבאית בעדותו: "האח התורן בבית-החולים נתן לנאשם בק' בוק לשתי אבלי הנאשם אמר שאינו יכול, והרופא אמר לו לנסות שוב. בפעם השנייה הוא חזר עם הבקבוק... הדם נלקח ממנו בנוכחותי. כשהוא חזר עם בקבוק השתן, שמנו על זה איספליגית. לא ערכתיו על-כך דו"ח. לקחתי מהרופא מבחנה של דם ובק' בוק שתן, ומסרתיו זאת לסמל ביאם עם מכתב למעבדה."

שבע מילים בעדותו של איש המשטרה הצבאית סייעו לסניגור במלאכתו: "לקחתי מהרופא מבחנה של דם ובקבוק שתן."

כי בפי הרופא התורן, הדוקטור אורי

שבע כוסיות קוניאק עמדו השבוע במרכזו של המשפט הצבאי הסנסצ' יוני ביותר של השנה. ניצגי הפרקליטות הצבאית האשים בפני בית-הדין הצבאי את טוראי יוסף ("סקינו") מורחי, בכך שנהג ברכב צבאי שעה שהיה שתוי. הקטיגור ניסה להוכיח כי ארי האלכוהול, שעירפלו, לדבריו, את ראשו של נהג ה' משאית הצבאית, גרמו לתאונה הקטלנית בדרך ללוד, שבה ניספו שתי משפחות (הנעום הזה 1443, 1454).

כדי להוכיח כי הנהג היה אומנם שתוי בליל האסון, היה על הקטיגור להציג בפני בית-המשפט את מימצאי בדיקת-הדם והשתן שנערכו למורחי, ולהוסיף הוכחה מסייעת על-ידי שמיעת עדים שבאו עימו במגע, או חקרו אותו שעות ספורות לאחר התאונה הקטלנית.

המשפט כולו נסב סביב ציר האלכוהול, ושני הצדדים, התביעה וההגנה, ריכזו את מסכת טענותיהם סביב נקודה זו. כי אילו התקבלה גירסת התביעה, יתכן שמורחי היה נשלח למאסר עולם.

אלכוהול ברם

עד התביעה העיקרי, החימאי הי' ממשלתי, דוקטור ויקטור הירש, מה' מכון לרפואה משפטית באבו-כביר, הסביר בעדותו כי בדמו של יוסף מורחי נמצאו כמויות גוליות של אלכוהול.

הבדיקה העלתה כי דמו של הנהג הכיל 131 מיליגרם-אחוז אלכוהול, ואילו בשתן נמצאו 110 מיליגרם-אחוז. בהתחשב ב' עובדה כי הבדיקה נערכה שש שעות לאחר התאונה, וכי בזמן זה התנדפה כמות מס' ימת של אלכוהול, העלו חישבוני של ה' מומחה כי מורחי שתה בליל האסון 14 כוסיות קוניאק, או שמונה בקבוקי בירה. בחקירה הנגדית הצליח הסניגור להוציא מפי העד, הנחשב למומחה בתחום זה, כי הספרות המקצועית העוסקת ברפואה מש' טיית קובעת כי כמות האלכוהול המצויה בשתן של אדם שתוי עולה על כמות האל-כוהול המצויה בדמו, ביחס של 3 ל-1. הוא ביקש לדעת אם העד יכול לסתור עובדה

מכונית האסון

פרגז, היתה גירסה שונה. סיפר הרופא ב' עדותו: "זה היה בשעות המאוחרות של ה' לילה, בערך 0200 או 0300. לקחתי ממנו דם, מורחי באיזור הקדמי של המרפק ביד שמאל. מסרתיו את הדם לחובש האחורי בחדר המיון... ניקייתי את המקום במי חמצן... שאפתי דם למזרק והכנסתי את הדם לשתי מבחנות ריקות המכילות קרוב ל-20 סנטימטרים מעוקבים."

עדותו של הרופא עומדת בסתירה בולטת לעדותו של איש המשטרה-הצבאית. כי בעוד שהרופא העיד כי שאב את הדם לתוך שתי מבחנות, סיפר החוקר כי

זו, או אם הוא יכול לצטט ספרות מדעית המוכיחה את ההיפך. הירש הודה כי באופן תאורטי אחוז האל-כוהול בכל מיליגרם שתן עולה על אחוז האלכוהול בכל מיליגרם דם, אבל הסביר כי תוך כדי נסיונו נתקל לא פעם במקרים שסתרו לחלוטין את כל התיאוריות.

הסניגור הוסיף לנחון בנקודה זו, טען כי הבדיקות הרפואיות שנערכו למרשו מיד לאחר התאונה, הזריקות שהוזרקו לו, ופצ' עיו שנמרחו באתר, השאירו בדמו ובשתן שלו סימנים דומים לאלה שמשאיר האל-כוהול.

"אם אומנם נמצא בדמו של מורחי אל-כוהול" טען, "יש להניח שהדבר הוא תור צאה מהטיפול הרפואי." הסניגור, אלכסנדר טל, לא הסתפק בהרי' סת בניין הטענות של התביעה, הקים מיכנה הגנה משלה, העלה על דוכן העדים את דוק'